

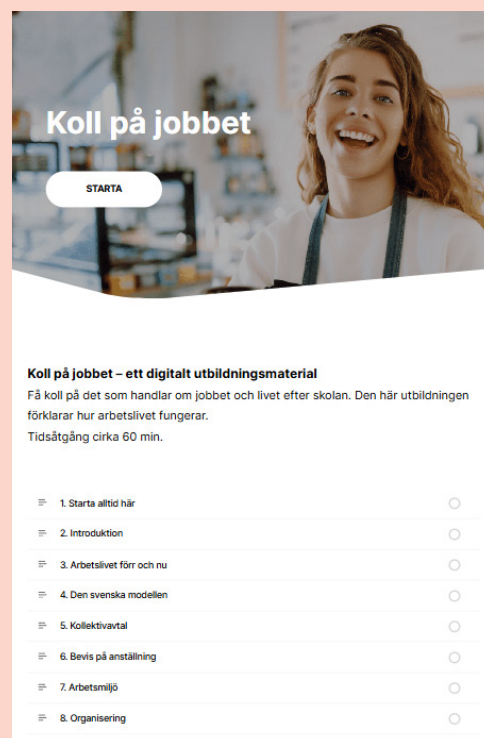
Utbildning för bättre arbetsliv

Utbildningsmaterialet består av nio kapitel. Här finns korta förklarande och inspirerande föreläsningar, animerade filmer som tydligt visar på konkreta exempel från arbetslivet samt olika övningar som stimulerar elevernas reflektion och tankeverksamhet. Du som lärare klickar dig enkelt igenom materialet tillsammans med eleverna.

I denna lärarhandledning får du detaljerade beskrivningar av varje kapitel med dess innehåll samt förslag på ytterligare fördjupningsövningar.

Målgrupp och syfte

Det här utbildningsmaterialet vänder sig till elever på gymnasiet. Det syftar till att öka förståelsen för hur arbetslivet i Sverige fungerar och stärka eleverna så att de kan ta kloka beslut kring sitt eget arbetsliv.

Koll på jobbet

STARTA

Koll på jobbet – ett digitalt utbildningsmaterial

Få koll på det som handlar om jobbet och livet efter skolan. Den här utbildningen förklarar hur arbetslivet fungerar.

Tidsåtgång cirka 60 min.

1. Starta alltid här	☐
2. Introduktion	☐
3. Arbetslivet förr och nu	☐
4. Den svenska modellen	☐
5. Kollektivavtal	☐
6. Bevis på anställning	☐
7. Arbetsmiljö	☐
8. Organisering	☐

Vad får du som lärare?

- En färdig digital utbildning som sparar tid och hjälper dig att sätta elevernas framtid i fokus.
- En plattform med olika verktyg som stärker ungas position på arbetsmarknaden.
- Insikter från världen utanför skolan som gör din undervisning ännu mer relevant.
- Flexibilitet att anpassa utbildningen efter ditt eget upplägg och elevernas behov.
- En chans att bli läraren dina elever aldrig glömmer, när de vet vad som gäller på sitt första jobb.
- Avlastning i ett faktatungt ämne.

Hur du kan använda utbildningsmaterialet

Hela utbildningen på en gång

Du kan gå igenom hela materialet på en gång. Det tar ca 70-80 min. Men det innebär att tiden för reflektioner och diskussioner behöver hållas kort.

Ett kapitel för sig

Du kan också gå igenom ett eller några kapitel åt gången för att ge eleverna mer tid till reflektion och diskussion. I det här handledningsmaterialet finns det förslag på olika fördjupningsövningar du kan använda om du vill arbeta mer kring ett visst kapitel.

Materialets innehåll:

Kap 1

Starta alltid här

Innan du går igenom materialet behöver du fylla i en enkät som du hittar i detta kapitel. Den information som vi får in från enkäten är viktig för att kunna vidareutveckla materialet samt se statistik om hur många elever som har tagit del av det.

Du behöver fylla i enkäten vid varje tillfälle du använder materialet för att vi ska få rätt statistik. Tack för ditt samarbete!

Kap 2

Introduktion

Här ges information om utbildningens syfte och innehåll i form av en kort film.

Förslag på fördjupning

Tankar kring arbetslivet

Diskutera med klassen om hur de ser på det kommande arbetslivet. Vad har de för tankar och känslor om att snart vara där? Är de taggade eller nervösa? Känner de sig trygga i hur det fungerar eller finns det frågor som behöver svar? Hur mycket pratar de med sina föräldrar om deras arbetsliv? Har föräldrarnas arbetsliv påverkat hur de ser på sitt eget kommande arbetsliv och tankarna kring yrkesval?

Kap 3

Arbetslivet förr och nu

Här får eleverna kortfattad information om hur arbetslivet har utvecklats från mitten av 1800-talet fram tills nu. De får en förståelse för hur arbetsmarknadens parter har växt fram till vad de är idag. En animerad film tar upp hur arbetare på en textilfabrik på 1800-talet gick samman för att förbättra sina arbetsvillkor och hur de lyckades få till det.

Eleverna kommer få reflektera över hur de skulle reagera om de var liknande arbetsvillkor idag som det var på 1800-talet och hur de skulle agera för att förändra dem.

Förslag på fördjupning

Framtidens arbetsliv?

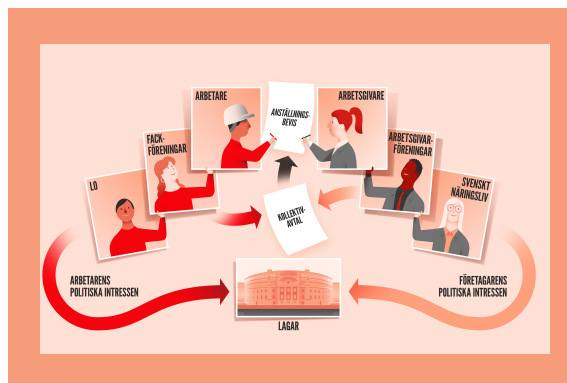
Diskutera med klassen om hur de tror framtidens arbetsliv ser ut. Kommer det bli bättre, hur då? Kommer det bli sämre, hur då? Hur skulle man vilja att arbetslivet såg ut om 10 år? Hur kan de själva vara med och påverka att arbetslivet utvecklas i en positiv riktning?

Kap 4

Den svenska modellen

Här förklaras hur arbetsrättsliga lagar och arbetsmarknadens parter skapar arbetsvillkoren i Sverige. Eleverna får en bild över hur arbetsmarknadens parter påverkar det moderna arbetslivet och hur kollektivavtal och arbetsrättsliga lagar/regler samverkar.

Eleverna kommer få reflektera över vad som är lagstadgat och vad som inte är det samt vilka fördelar den svenska modellen har.

Förslag på fördjupning

Hur ser arbetslivet ut i andra länder?

Låt eleverna forska på hur arbetsrätten ser ut i andra länder. Finns det lagar kring semester, pension, arbetstider, lön och föräldraledighet?

De kan välja land själva eller så tilldelar du vilket land de ska forska på. Denna övning kan med fördel göras i grupp. Låt sedan gruppen dela med sig till klassen om hur landets arbetsrätt ser ut och hur den påverkar medborgarnas arbetsliv.

Kap 5

Kollektivavtal

I det här kapitlet får eleverna en förståelse för hur det går till när ett kollektivavtal tas fram och vad som är positivt om man söker jobb eller arbetar på en arbetsplats som har kollektivavtal.

En animerad film tar upp hur Natasha, som arbetar i en mataffär, upptäcker hur kollektivavtal kan påverka lönen. Eleverna kommer få reflektera över hur kollektivavtal påverkar de anställda, vilka som berörs av kollektivavtalet på en arbetsplats samt hur länge ett kollektivavtal gäller.

Förslag på fördjupning

Testa på att förhandla

Denna övning genomförs i grupper av två och två.

1. Be eleverna se skolan som sin arbetsgivare. Vad vill de förhandla fram för att kunna förbättra sin vardag på skolan? De ska ta fram och anteckna ett krav var (något som kan förbättra deras skoldag) och två argument för varför kravet ska gå igenom.
2. Byt anteckningar med varandra.
3. Nu ska eleverna tänka som rektorer och hitta på motargument för varför kamratens krav inte ska gå igenom. Eller om det är ett rimligt krav (som rektorn accepterar) behöver de förklara varför förslaget accepterats, hur det gynnar ekonomin, lärare och/eller elever?

Pågående förhandlingar?

Pågår det någon förhandling just nu som det skrivs om i media? Låt eleverna leta i olika artiklar och se om de hittar parternas olika krav/argument.

Kap 6

Bevis på anställning

Här får eleverna tänka till kring vanliga begrepp som används i arbetslivet och brukar finnas i ett anställningsavtal. De kommer få se vad ett anställningsavtal ska innehålla och förstå hur de ska agera när de själva ska skriva på ett sådant.

En animerad film följer Khalid som har skrivit på ett anställningsavtal och hur det avtalet hjälper honom att lösa en tråkig situation som uppstår på hans sommarjobb.

Eleverna kommer få reflektera kring vanliga begrepp i arbetslivet och varför det är bra att ha koll på sitt anställningsavtal.

Förslag på fördjupning

Tyd anställningsavtalet

Ta fram en mall på ett anställningsavtal (finns att hitta på internet). Låt eleverna gå igenom avtalet var för sig eller gemensamt i klassen. Förstår de alla begrepp/ord?

Otydligt avtal "finn fem fel"

Fyll i och redigera ett anställningsavtal så att det innehåller vissa fel och otydligheter. Till exempel, otydlig arbetsplats, dåligt beskrivna arbetsuppgifter, arbetstider saknas, oklar anställningsform, med mera. Visa upp avtalet för klassen, ser de vilka delar som skulle behöva förtydligas och varför?

Kap 7

Arbetsmiljö

Här ges information om vad arbetsmiljö är och hur den delas upp i fysisk-, organisatorisk- och social arbetsmiljö. Eleverna får en insikt i vad risker i arbetsmiljön är och hur arbetsgivaren ansvarar för att hantera dem för att motverka skador och ohälsa i arbetslivet.

Det blir tydligt att arbetsgivaren ansvarar för arbetsmiljön men även att de anställda har ett ansvar och kan bidra till en trygg och harmonisk arbetsplats.

Begreppen skyddsombud/elevskyddsombud förklaras.

En animerad film följer Milla när hon upptäcker en risk på sitt jobb och hur den situationen löser sig med hjälp av en kollega och arbetsplatsens skyddsombud.

Eleverna får också reflektera över arbetsmiljöns olika delar utifrån skolans miljö.

Kap 7

Forts. Arbetsmiljö

Förslag på fördjupning

Trivsel på arbetsplatsen

Diskutera vad som kan främja välbefinnande och trivsel på en arbetsplats, till exempel positiv arbetskultur, bra ergonomi, regelbundna pauser och sociala aktiviteter. Låt eleverna dra paralleller till deras arbetsmiljö i skolan.

Identifiera och hantera olika risker

Dela in eleverna i grupper och ge varje grupp en fiktiv arbetsplats att arbeta med (till exempel en restaurang, ett kontor, en byggarbetsplats, butik etc.). Uppgiften för varje grupp är att identifiera vanliga risker som finns på arbetsplatsen och hur de kan hanteras, till exempel med skyddskläder, rutiner eller andra påhittiga lösningar. Låt sedan grupperna kort redovisa för klassen.

Elefskyddsombud

Ta reda på vem som är skolans elevskyddsombud och be hen informera om sitt uppdrag i klassen. Finns det inget elevskyddsombud kanske det ska utses ett?

Kap 8

Organisering

I det här kapitlet förklaras begreppet organisering, hur man blir starkare tillsammans och kan arbeta för att skapa förändring. I en animerad film får man följa Adam som har för varm uniform på sitt arbete och hur han tillsammans med sina kollegor organiserar sig och förbättrar deras arbetsförhållanden. Eleverna får även följa Meliha som tar hjälp av facket för att lösa en situation som har uppstått på hennes arbetsplats.

Eleverna får reflektera över hur många fackföreningar det finns och hur många anställda som är fackligt anslutna. De får även veta hur man hittar rätt fackförening.

Förslag på fördjupning

Vad förmedlar fackförbundets hemsida?

Låt eleverna titta på lite olika fackförbunds hemsidor eller bestäm i förväg vilka fackförbund de ska kolla upp alternativt fördela fackförbunden mellan eleverna. Låt dem sedan kort beskriva (i text eller berätta för klassen) något som de fastnade för på hemsidan, något som var intressant, bra eller dåligt och varför.

Pågående förhandlingar?

Pågår det någon förhandling som det skrivs om i media? Låt eleverna reasercha och se om de hittar parternas olika krav/argument. Om det inte pågår någon förhandling just nu kan du be dem titta närmare på en avslutad förhandling.

Kap 9

Ha koll på jobbet!

I det här avslutande kapitlet knyter vi ihop säcken och lyfter fram det viktigaste som eleverna kan ta med sig från materialet i en kort film.

De får också information om hemsidan "Koll på jobbet" där unga kan hitta matnyttig information om allt som berör arbetslivet.

Förslag på fördjupning

Vilka har ett jobb - dela tips och erfarenheter?

Låt eleverna dela med sig av sina erfarenheter. Vilka har jobb idag? Hur sökte de det jobbet? Har de sökt information på nätet för att känna sig tryggare i rollen som anställd? Känner de sig säkrare inför arbetslivet efter era diskussioner i klassen?

Titta upp hemsidan "Koll på jobbet"

Låt eleverna titta närmare på hemsidan, www.lo/kollpajobbet.se. Hittar de något intressant de vill dela med sig av?

Du kan använda QR-koden till höger för att själv titta närmare på hemsidan.

Har du frågor eller vill veta mer om materialet och utbildningen?
Kontakta oss på skolbokning@lo.se